

Nr 16.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående dels ändring i lagen om allmän sjukförsäkring, dels överarbetning av samma lag m. m.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 384 i första kammaren av herr *Ewerlöf m. fl.* samt nr 490 i andra kammaren av herr *Hjalmarson m. fl.*

I motionerna, som är likalydande, har hemställts,

»att riksdagen måtte

1) för sin del antaga följande

Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring.

Härigenom förordnas, att i stället för de tidpunkter, som angivas i 111 § samt 115—124 §§ lagen den 3 januari 1947 om allmän sjukförsäkring skall gälla vad Konungen med riksdagen därom framdeles förordnar.

2) besluta att sjukdagsbidraget till sjukkassorna från och med den 1 januari 1955 skall utgöra 20 % av sjukdagsersättningen, dock lägst 50 öre för sjukdag; samt

3) uttala att lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring bör överarbetas med beaktande av vad i denna motion samt i motionerna I: 483 och II: '512' vid 1953 års riksdag anförts och nytt förslag föreläggas riksdagen, så snart detta ur statsfinansiella och samhällsekonomiska synpunkter befinnes möjligt».

1953 års beslut om genomförandet av sjukförsäkringsreformen.

Enligt vid 1953 års riksdag fattat beslut skall sjukförsäkringsreformen sättas i kraft den 1 januari 1955. Förslag angående genomförandet av reformen förelades riksdagen i propositionen nr 178, vari även förordnades, att reformen skulle erhålla ett i betydelsefulla hänseenden annat innehåll

Bihang till riksdagens protokoll 1954. 9 saml. 2 avd. Nr 16—18.

än tidigare bestämts. Angående tidpunkten för reformens genomförande uttalade föredragande departementschefen, statsrådet Sträng, i propositionen den uppfattningen, att statsmakterna icke längre borde dröja med att infria det löfte, som 1946 års beslut i sjukförsäkringsfrågan innebar. Visserligen kunde det sägas, framhöll departementschefen, att anslutningen till den frivilliga försäkringen förbättrats — i runt tal 60 procent av den vuxna befolkningen tillhörde erkänd sjukkassa — men den genomsnittliga dagpenningens storlek var fortfarande trots penningvärdeförsämringen nästan lika låg som i början av 1940-talet. Den bristande anslutningen gjorde sig också alltjämt gällande inom de befolkningsgrupper, som i ekonomiskt hänseende var sämst ställda och därigenom mest i behov av sjukförsäkringen. Departementschefen biträdde socialförsäkringsutredningens förslag att reformen skall träda i tillämpning den 1 januari 1955 samt framhöll, att sjukvårdens resurser inte syntes utgöra hinder härför. Departementschefen förklarade sig ingalunda vilja förneka, att förberedelsetiden för reformens genomförande blev ganska knappt tilltagen, i all synnerhet som kompletterande beslut från statsmakternas sida erfordrades i åtskilliga med reformens genomförande sammanhängande frågor. Emellertid talade för reformens ikraftträdande vid angivna tidpunkt angelägenheten av att ytterligare uppskov med den allmänna sjukförsäkringens genomförande ej skedde.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen framställdes i de likalydande motionerna I: 483 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 592 av herr Hjalmarson m. fl. yrkanden att riksdagen måtte, med hänsyn till samhällets och statens bristande ekonomiska möjligheter att genomföra reformen vid den föreslagna tidpunkten, avslå propositionen samt besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om förslag till åtgärder i syfte att främja och stärka de erkända sjukkassornas ställning.

Propositionen och motionerna behandlades av andra lagutskottet i dess utlåtande nr 35. Utskottet framhöll, att det inte torde föreligga några egentliga meningsskiljaktigheter om behovet av en allmän sjukförsäkring. Där emot rådde delade meningar angående bl. a. den tidpunkt då densamma skulle genomföras. Utskottet anförde i denna fråga:

»Utskottet anser i likhet med föredragande departementschefen att tiden för genomförandet av reformerna vid nyss nämnda tidpunkt är knapp. Härtill kommer att riksdagen inte får tillfälle att taga ställning till förslag om ny yrkesskadeförsäkringslag förrän år 1954. Nämnda omständighet har påtalats av lagrådet, vilket dock, med hänsyn till önskvärdheten av att den redan för åtskilliga år sedan beslutade reformen på sjukförsäkringens område ej ytterligare försenas, icke velat, i det läge lagstiftningsfrågan befunne sig, motsätta sig det remitterade lagförslaget. Utskottet delar den av föredragande departementschefen uttalade meningen att sjukförsäkringsreformens genomförande inte bör ytterligare uppskjutas. Utskottet anser därför de nyss angivna omständigheterna inte böra få lägga hinder i vägen

för reformernas genomförande vid den i propositionen föreslagna tidpunkten.»

Riksdagen beslöt på utskottets hemställan att med avslag å motionerna bifalla propositionen i denna del.

Utskottet.

Proposition med förslag att sjukförsäkringsreformen skulle genomföras den 1 januari 1955 förelades riksdagen 1953. Då propositionen behandlades av riksdagen, hade riksdagen jämväl att taga ställning till motioner, i vilka, på väsentligen samma skäl som i de nu förevarande motionerna, yrkades på uppskov med genomförandet. Riksdagen anslöt sig emellertid till den i propositionen hävdade uppfattningen, att ytterligare uppskov icke borde ske.

Utskottet anser det utomordentligt angeläget, att den allmänna sjukförsäkringens genomförande ej ytterligare försenas. Med utgångspunkt från denna uppfattning har utskottet vid sin förnyade prövning av frågan om tidpunkten för genomförandet funnit de skäl, som låg till grund för statsmakternas förra året gjorda ställningstagande i frågan, fortfarande äga giltighet. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna.

Utskottet hemställer,

att förevarande motioner, I: 384 och II: 490, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 mars 1954.

På andra lagutskottets vägnar:

EDVIN JACOBSSON.

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Norman*, Sunne*, Nils Elowsson*, fru Svenson, herrar Lundgren, Grönkvist och Kronstrand*;

från a n d r a kammaren: fruar Johansson i Norrköping*, Västberg, herrar Lundberg, Carlsson i Bakeröd*, Andersson i Alfredshem*, fröken Höjer, fru Ewerlöf och herr Rimmerfors*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Lundgren* och fru *Ewerlöf*, som ansett att utskottets yttrande bort ha följande lydelse.

I likhet med vad som hemställes i motionerna I: 384 och II: 490 anser utskottet att beslutet om införande av allmän sjukförsäkring från och med

den 1 januari 1955 bör omprövas. Detta innebär icke en ändrad principiell inställning till frågan om obligatorisk allmän sjukförsäkring, utan endast en omprövning av tidpunkten när densamma skall genomföras.

Såsom motionärerna anfört motiverar den statsfinansiella ställningen ett uppskov med denna reform, vilken torde i hög grad försvåra genomförande av skattesänkningar.

För ett uppskov av försäkringen talar även att de tjänstemän och arbetare som redan nu i form av lön under sjukdom, fri läkarvård etc. har ett tillfredsställande skydd vid sjukdom ännu icke fått sin ställning till den obligatoriska försäkringen löst på ett tillfredsställande sätt.

Den obligatoriska sjukförsäkringen kommer att medföra en ökad belastning för såväl den öppna som slutna sjukvården. I fråga om den öppna sjukvården finnes för närvarande särskilt i landsorten och i mellanstora och mindre städer en avsevärd brist på läkare. Den obligatoriska sjukförsäkringen kommer att medföra ökat arbete för dessa och därigenom ökade svårigheter att lämna de sjuka erforderlig vård.

Den slutna kroppssjukvården arbetar redan nu under mycket svåra förhållanden. Platsbristen vid våra sjukhus är stor, vilket i vissa fall medför avsevärda väntetider för sjuka, som icke behöver omedelbar sjukhusvård. Utbyggnader av sjukhusen försvåras av de gällande byggnadsrestriktionerna. Tillgången till sjukvårdspersonal, såväl läkare som sköterskor och biträden, är för närvarande knapp. Alla dessa omständigheter gör det tvivelaktigt hurvida det av sjukvårdsorganisatoriska skäl är möjligt att genomföra en reform, som kommer att ställa ytterligare stora krav på såväl den öppna som slutna kroppssjukvården.

På grund av det sålunda anförda och med hänvisning till vad som anföres i motionerna I: 384 av herr Ewerlöf m. fl. och II: 490 av herr Hjalmarson m. fl. får utskottet hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 384 och II: 490 måtte

1) för sin del antaga följande

Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring.

Härigenom förordnas, att i stället för de tidpunkter, som angivas i 111 § samt 115—124 §§ lagen den 3 januari 1947 om allmän sjukförsäkring skall gälla vad Konungen med riksdagen därom framdeles förordnar.

2) besluta att sjukdagsbidraget till sjukkassorna från och med den 1 januari 1955 skall utgöra 20 % av sjukdagsersättningen, dock lägst 50 öre för sjukdag; samt

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring bör överarbetas med beaktande av vad i motionerna I: 384 och II: 490 vid årets riksdag ävensom vad i motionerna I: 483 och II: 592 vid 1953 års riksdag anförts och nytt förslag föreläggas riksdagen, så snart detta ur statsfinansiella och samhällsekonomiska synpunkter befinnes möjligt.
